

*Neuvolatyön nykytila
Lasten ja nuorten terveystalvelujen suunnittelu
ja johtaminen – esitutkimuksen tuloksia*

*Tuovi Hakulinen-Viitanen
Kehittämispäällikkö, TtT
Neuvolatyön kehittämis- ja tutkimuskeskus*

8.11.07 T.H-V.

Esityksen sisältö

- Taustaa selvitykselle
- Selvityksen tausta ja tavoite
- Aineisto ja menetelmät
- Keskeisiä tuloksia
  - Neuvolatoiminnasta vastaaminen
  - Neuvolatyön suunnittelu ja raportointi
  - Yhteisistä käytännöistä sopiminen
  - Neuvolatoiminnan seuranta
  - Henkilöstöjohtaminen
  - Neuvolapalvelujen järjestäminen
- Päätelmiä
- Ehdotuksia neuvolatyön kehittämiseksi
- Kansallinen tuki

Taustaa

- Pilottiselvitys Itä-Suomen läänissä vuonna 2003
- Valtakunnallinen äitiys- ja lastenneuvolatyön selvitys vuonna 2004
  - Hakulinen-Viitanen T, Pelkonen M & Haapakorva A. 2005. Äitiys- ja lastenneuvolatyö Suomessa. Sosiaali- ja terveysministeriö, Selvityksiä 22.Helsinki.
- Kolme läänikohtaista selvitystä
  - Oulun lääni
  - Lapin lääni ja Etelä-Suomen lääni: henkilöstömitoitustiedot päivitettiin vuonna 2006
- Selvitys seulontatutkimuksista
  - Rimpelä M, Rigoff A-M, Wiss K & Hakulinen-Viitanen T. 2006. Seulontatutkimukset 3-7 –vuotiaiden lasten terveystarkastuksissa. Kyselytutkimus terveyskeskuksille huhti-toukokuussa 2006. Stakes, Työpapereita 17, Helsinki.

8.11.07 T.H-V.

Taustaa: Yhteenvetoa aiemmista selvityksistä

- Neuvolapalvelujen tasalaatuisuuden turvaaminen
  - Neuvolatyön johtaminen ja henkilöstövoimavarat sekä toiminnan sisältö ja toimintatavat vaihtelivat eri puolilla maata
  - Neuvolatyön suunnittelun ja ohjauksen tehostaminen, vastuuhenkilöiden nimeäminen
  - Johtava hoitaja/vastaava viranhaltija sekä neuvolatyön kokonaisuudesta vastaava viranhaltija noin kahdessa kolmasosassa terveyskeskuksia
  - Näissä terveyskeskuksissa kehittymistyötä tehty muita enemmän
- Lasten ja perheiden terveydestä ja ehkäisevistä palveluista kunnan luottamuselimille tiedottaminen
  - Vajaa kaksi kolmasosaa tiedotti toimintasuunnitelmista lautakunnalle
- Henkilöstövoimavarojen ja määräaikaistarkastusten saaminen suositusten mukaisiksi

Selvityksen tausta ja tavoite

- Kysely lasten ja nuorten terveystietojärjestelmän suunnittelusta ja johtamisesta: Lehpa
- Osa laajempaa terveyden edistämisen vertaistietojärjestelmää: TedBM-hanke
- Tarkoitus tuottaa terveyskeskuksille vertailukelpoista tietoa palvelujen nykytilasta ja kehittämistarpeista
- Tavoitteena ydintiedon määrittäminen ja kyselyn uusiminen määrävuosittain

Aineisto ja menetelmät

- Nettikyselynä terveystieteiden keskuksille (N=231) toukokuu - lokakuu 2007
  - Terveystieteiden keskuksen johtoryhmille ja ehkäisevistä terveystieteiden palveluista vastaaville henkilöille
- Vastanneita terveystieteiden keskuksia 185 (80 %)
  - Yksi yhteisesti valmisteltu vastaus/ terveystieteiden keskus
- Perustaulukot tuloksista
  - <http://info.stakes.fi/TedBM/FI/kyselyt/lastenep.htm>

Neuvolatoiminnan uudistumisen edellytyksiä

- Neuvolatoimintaa johdetaan paneutuvasti
  - Suositus: Terveyskeskuksessa on nimetty neuvolatyöstä vastuussa oleva lääketieteen ja hoitotyön edustaja
- Lapsiperheiden terveys ja neuvolatoiminta ovat osa kunnallista päätöksentekoa
  - Suunnitteluasiakirjat, raportointi
- Toiminnan kustannuksia ja vaikuttavuutta seurataan

- Lastenneuvolaopas 2004

KESKEISIÄ TULOKSIA

NEUVOLATOIMINNASTA VASTAAMINEN
Onko terveyskeskuksessa johtava hoitaja tai
muu vastaava hoitotyön johtaja?

Johtava hoitaja/ vastaava hoitotyön johtaja	Vuosi 2004 n=211		Vuosi 2007 n=185	
	n	%	n	%
Kyllä	137	65	157	85
Ei	46	22	4	2
Virka/toimi lakkautettu	23	11	22	12
Virka/toimi perusteilla uudelleen	4	2	2	1

- Tilanne parantunut vuoteen 2004 verrattuna

8.11.07 T.H-V.

Onko terveyskeskuksessa johtava hoitaja/johtava ylihoitaja?

Johtava hoitaja/ johtava ylihoitaja	Tk-kysely Vuosi 2003 n=236		Tk-kysely Vuosi 2005 n=221	
	n	%	n	%
Kyllä	161	68	159	72
Ei	52	22	18	8
Virka/toimi lakkautettu	19	8	33	15
Virka/toimi perusteilla uudelleen	5	2	11	5

8.11.07 T.H-V.

Onko terveyskeskuksessa nimetty neuvolatyön johtamisesta kokonaisuutena vastaava henkilö?

Neuvolatyön johtamisesta kokonaisuutena vastaava henkilö	Vuosi 2004 n=247		Vuosi 2007 n=173	
	n	%	n	%
Äitiysneuvola				
Kyllä	180	73	116	67
Ei	67	27	57	33
Lastenneuvola				
Kyllä	180	73	118	68
Ei	67	27	55	32

- **Tilanne pysynyt ilmeisesti samana?**

8.11.07 T.H-V.

NEUVOLATYÖN SUUNNITTELU JA RAPORTOINTI Onko lastenneuvolaopasta käsitelty eri tahoilla ja millä tavoin? % n=136-182

Taho	Ei käsitelty	Jaettu tiedoksi	Esitelty ja keskusteltu	Keskusteltu ja päätetty toimenpiteistä
Lautakunta	65	20	8	8
Johtoryhmä	42	31	17	10
Lähiesimiehet/ keskijohto	6	18	28	48
Kehittämisyhmä	30	8	13	49
Terveystenhoitajat	1	15	21	63
Lääkärit	10	29	24	37
Hammaslääkärit	61	22	9	8

8.11.07 T.H-V.

Tehtiinkö terveyskeskuksessa erillinen neuvolatyön toimintasuunnitelma ja millä tasolla se hyväksyttiin %

Taso, jossa toimintasuunnitelma hyväksyttiin	Äitiysneuvola n=181	Lastenneuvola n=181
Ei tehty erillisenä	51	48
Lautakunta	23	25
Johtoryhmä	6	6
Lähiesimiehet/ Keskijohto	14	15
Kehittämisryhmä	2	2
Terveydenhoitajat/ Lääkärit	5	5

Kahdessa viidesosassa toimintasuunnitelma tehtiin osana terveyskeskuksen suunnitelmaa

Tehtiinkö terveyskeskuksessa erillinen neuvolatyön toimintakertomus ja millä tasolla se hyväksyttiin? %

Taso, jossa toimintakertomus hyväksyttiin	Äitiysneuvola n=182	Lastenneuvola n=182
Ei tehty erillisenä	53	53
Lautakunta	30	30
Johtoryhmä	6	6
Lähiesimiehet/ Keskijohto	8	8
Kehittämisryhmä	1	1
Terveydenhoitajat/ Lääkärit	3	3

Vajaassa kolmasosassa terveyskeskuksia toimintakertomus tehtiin osana muuta terveyskeskuksen kertomusta

Millaisia neuvolatoiminnan tunnuslukuja toimintakertomuksissa käytetään? kyllä-vastanneiden %-osuus

Tunnusluku	Vuosi 2004 n=211	Vuosi 2007 n=177-181
Käyntimäärät	92	93
Asiakasmäärät	72	73
Synnytysten määrät	68	70
Ryhmätilaisuudet	67	65
Käynnit eriteltyinä	-	54

Millaisia neuvolatoiminnan tunnuslukuja toimintakertomuksissa käytetään jkt.? kyllä-vastanneiden %-osuus

Tunnusluku	Vuosi 2004 n=211	Vuosi 2007 n=176-178
Synnytyksen jälkeisen masennuksen yleisyys äideillä	-	14
Erityisen tuen tarpeessa olevat lapset	-	10
Riskiraskaudet	-	11
Imetyksen kesto	-	7
Ylipainoisten lasten osuus	-	10
Ylipainoisten vanhempien osuus	-	3
Muilla tiedoilla	-	32

Mitä sähköisiä tietojärjestelmiä terveyskeskuksissa käytetään? kyllä-vastanneiden %-osuus

Tietojärjestelmä	Vuosi 2004 n=202	Vuosi 2007 n=185
Effica	42	51
Pegasos	37	27
Mediatri	17*	10
Finstar	2	3
Muu	*	9

Onko tietoa sitä, miten hyvin toiminnot kattoivat vuonna 2006 koko ikäluokan? %

Toimintojen kattavuus koko ikäluokka huomioiden	Äitiysneuvola n=160	Lastenneuvola n=153
On tiedossa	52	48
Ei tietoa	48	52

Mikä on palvelujen kattavuus ikäluokasta?

Vaikea arvioida, ei ole tietoa, kysymys epäselvä tms.?

- Äitiysneuvola
- 86 terveyskeskusta arvioi, että terveyskeskuksen suunnitelman mukaan palveluja käytti 80-100 %
  - 10 arvioi 1% ; 1 ei ymmärtänyt kysymystä; 138 ei vastannut
- 9 terveyskeskusta arvioi, että satunnaisesti palveluja käytti 0-3 %
  - 1 arvioi 15 % ; 2 ei ymmärtänyt kysymystä; 249 ei vastannut
- 7 terveyskeskusta arvioi, että palveluja käyttämättömiä 0-1 %
  - 1 terveyskeskus arvioi 5 % ; 1 ei ymmärtänyt kysymystä; 221 ei vastannut
- Lastenneuvola
- 56 terveyskeskusta arvioi, että terveyskeskuksen suunnitelman mukaan palveluja käytti 80-100 %
  - 11 arvioi 1% ; 139 ei vastannut
- 15 terveyskeskusta arvioi, että satunnaisesti palveluja käytti 0-5 %
  - 3 arvioi 10-13 % ; 1 arvioi 98 % ; 212 ei vastannut
- 8 terveyskeskusta arvioi, että palveluja käyttämättömiä 0-1 %
  - 3 arvioi 2-3 % ; 1 arvioi 8 % ; 219 ei vastannut

YHTEISET KÄYTÄNNÖT: Millä tasolla äitiysneuvolan terveystarkastuksista sovittiin? % n=183

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Terveystarkastusten lukumäärä	2	33	3	39	14	10
Terveystarkastusten ajankohta	1	39	3	37	13	8
Terveystarkastusten sisältö	2	39	6	39	8	6

Millä tasolla äitiysneuvolan terveysneuvonnasta sovittiin? % n=179-183

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Terveysneuvonnan sisältöalueet	3	40	6	39	8	3
Kyselylomakkeet	10	37	10	37	5	1
Vanhemmillemme jaettavat esitteet	4	50	8	33	4	0

8.11.07 T.H-V.

Millä tasolla äitiysneuvolassa erityisen tuen tarpeen toteamisesta ja jatkohoitoon ohjauksesta sovittiin? % n=178-182

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Erityisen tuen tarpeen toteaminen	8	53	7	26	5	1
Jatkohoitoon ohjaus	3	55	7	25	8	1

Millä tasolla äitiysneuvolan perhevalmennuksesta, muista ryhmistä ja kotikäynneistä sovittiin? % n=177-183

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveystenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Perhevalmennus	4	45	7	36	6	2
Muut vanhempainryhmät	27	36	5	26	5	1
Kotikäynnit	3	46	3	37	7	4

YHTEISET KÄYTÄNNÖT jtk: Millä tasolla lastenneuvolan terveystarkastuksista sovittiin? % n=181-182

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ Keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Terveystar- kastusten lukumäärä	2	29	3	39	13	15
Terveystar- kastusten ajankohta	1	35	4	37	12	12
Terveystar- kastusten sisältö	1	41	6	37	7	8

Millä tasolla lastenneuvolan terveysneuvonnasta sovittiin? % n=181-182

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ Keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Terveysneuvonnan sisältöalueet	2	42	7	36	8	6
Kyselylomakkeet	6	40	10	37	5	3
Vanhemmille jaettavat esitteet	4	48	8	35	4	1

Millä tasolla lastenneuvolassa erityisen tuen tarpeen toteamisesta ja jatkohoitoon ohjauksesta sovittiin? % n=181-182

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Erityisen tuen tarpeen toteaminen	7	49	12	26	6	2
Jatkohoitoon ohjaus	3	50	9	29	7	2

Millä tasolla lastenneuvolan perhevalmennuksesta, muista ryhmistä ja kotikäynneistä sovittiin? % n=176-180

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Perhevalmennus	7	41	7	37	6	3
Muut vanhempainryhmät	18	37	7	32	3	2
Kotikäynnit	6	45	3	36	6	4

Millä tasolla yhteistyöstä varhaiskasvatuksen ja suun terveydenhuollon kanssa sovittiin? %
n=170,180

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
Yhteistyö Varhaiskasvatuksen kanssa	3	41	9	38	4	4
Yhteistyö suun terveydenhuollon kanssa	8	44	5	35	4	5

Millä tasolla neuvolatyön seurannasta ja tilastoinnista sovittiin? % n=182, 181

Yhteinen käytäntö	Ei sovittu lainkaan	Terveydenhoitajat/ Lääkärit	Kehittämisryhmä	Lähiesimiehet/ keskijohto	Johtoryhmä	Lautakunta
<u>Äitiysneuvola</u> Seuranta ja tilastointi	4	19	3	45	16	13
<u>Lastenneuvola</u> Seuranta ja tilastointi	3	19	3	43	17	16

NEUVOLATOIMINNAN SEURANTA

Miten yhteisiä hyviä käytäntöjä seurataan? kyllä-vastanneiden %-osuus

Seuranta ja raportointi	Äitiysneuvola n=176-180	Lastenneuvola n=176-180
Yhteisissä työkokouksissa	81	82
Kehityskeskusteluissa	62	62
Raportoidaan toimintakertomuksissa	56	57
Tietojärjestelmän avulla	53	54
Muissa raporteissa	38	37
Muulla tavoin	6	6

Äitiysneuvoloista 5 % ja lastenneuvoloista 5 % ei seurannut yhteisiä käytäntöjä

Seurataanko terveyskeskuksissa
suunnitelmallisesti toimintojen kattavuutta
ja palveluja runko-ohjelman mukaan
käyttävien osuutta? %

Kattavuuden ja palveluja käyttävien osuuden seuranta	Äitiysneuvola n=179	Lastenneuvola n=179
Seurataan	46	48
Ei seurata	54	52

Kuinka suuri osuus kohdeväestöstä käytti palveluja terveyskeskuksen suunnitelman mukaan?

Vaikea arvioida, ei ole tiedossa, kysymys epäselvä tms.?

Äitiysneuvola

- 87 terveyskeskusta arvioi, että palveluja suunnitelman mukaan käyttävien osuus 80-100 %
- 72 arvioi, että palveluja satunnaisesti käyttävien osuus oli 0-15 %
- 72 arvioi, että palveluja käyttämättömiä 0-5 %

Lastenneuvola

- 86 terveyskeskusta arvioi, että palveluja suunnitelman mukaan käyttävien osuus 80-100 %
- 53 arvioi, että palveluja satunnaisesti käyttävien osuus oli 0-15 %
- 53 arvioi, että palveluja käyttämättömiä 0-5 %

Seurataanko erityistä tukea tarvitsevien lasten ja perheiden määrää terveyskeskuksissa? %

Erityistä tukea tarvitsevat	Ei seurata	Kyllä seurataan
Perheet äitiysneuvolassa n=180	76	24
Perheet lastenneuvolassa n=179	74	26
Lapset lastenneuvolassa n=180	74	26

Onko tietoa erityistä tukea tarvitsevien prosenttiosuudesta asiakaskunnassa (%)
n=176-177 ja mikä %-osuus on?

	Ei tiedossa	Tiedossa	%-osuus
Äitiysneuvola	89	11	
Perheet			10
Lapset			-
Lastenneuvola	87	13	
Perheet			10
Lapset			10

- Eri tutkimusten mukaan erityistukea tarvitsevien osuus 10-30 %
- Niissä terveyskeskuksissa, jotka tietoisia asiasta, voi olla keskimääräistä parempi tilanne?

HENKILÖSTÖJOHTAMINEN

Neuvolatoiminnan uudistumisen edellytyksiä jtk.

- Osaavaa henkilöstöä on riittävästi
- Suositus henkilöstömitoitukseksi äitiysneuvolassa
  - Max. 80 odottavaa äitiä/terveydenhoitaja
  - Max. 800 odottavaa äitiä/lääkäri
    - LH 1988
- Suositus henkilöstömitoitukseksi lastenneuvolassa
  - Max. 340 – 400 lasta/terveydenhoitaja
  - Max. 2 400 – 2 800 lasta/lääkäri
    - Lastenneuvolaopas 2004

Millainen on henkilökunnan mitoitus äitiysneuvoloissa?

Huom. Eri ajankohtina kerätyt tiedot eivät vertailukelpoisia

Lääkäreiden asiakasmäärät	Vuosi 2004		Vuosi 2006	
	n	%	n	%
800 tai alle	65	30	65	62
801-1000	41	19	16	15
Yli 1000	110	51	24	23
Yhteensä	216	100	105	100
Terveystenhoitajien asiakasmäärät	Vuosi 2004		Vuosi 2006	
	n	%	n	%
80 tai alle	86	38	97	59
81-99	77	34	46	28
Yli 100	63	28	22	13
Yhteensä	225	100	165	100

Millainen on henkilökunnan mitoitus lastenneuvoloissa?

Huom. Eri ajankohtina kerätyt tiedot eivät vertailukelpoisia

Lääkäreiden asiakasmäärät	Vuosi 2004		Vuosi 2006	
	n	%	n	%
2 800 tai alle	18	8	30	30
2 801-5 000	66	30	39	39
Yli 5 000	137	62	31	31
Yhteensä	221	100	100	100
Terveystenhoitajien asiakasmäärät	Vuosi 2004		Vuosi 2006	
	n	%	n	%
400 tai alle	84	37	79	48
401-499	78	34	54	33
500 tai yli	66	29	31	19
Yhteensä	228	100	164	100

Miten paljon eri tekijät vaikuttavat terveyskeskuksissa terveydenhoitajien henkilötyöpanokseen? % n=174-178

Henkilötyöpanokseen vaikuttavia tekijöitä	Ei lainkaan	Melko vähän	Melko paljon	Erittäin paljon
Tarvearviointi	9	25	39	28
Taloudellinen tilanne	21	32	31	16
Henkilöstön saatavuus	17	33	38	13
Henkilöstön osaaminen	24	29	27	21
Henkilöstömitoitus-suositus	18	28	36	18

8.11.07 T.H-V.

Miten paljon eri tekijät vaikuttavat terveyskeskuksissa lääkäreiden henkilötyöpanokseen? % n=173-177

Henkilötyöpanokseen vaikuttavia tekijöitä	Ei lainkaan	Melko vähän	Melko paljon	Erittäin paljon
Tarvearviointi	10	32	37	21
Taloudellinen tilanne	23	47	21	10
Henkilöstön saatavuus	9	20	35	37
Henkilöstön osaaminen	18	40	32	10
Henkilöstömitoitus-suositus	21	39	31	9

NEUVOLAPALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN

Miten äitiys- ja lastenneuvolatoiminta on terveyskeskuksissa järjestetty? % n=183

Äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan järjestäminen	%
Erillisinä toimintoina	37
Yhdistettynä toimintana	22
Sekä erillisenä että yhdistettynä	39
Muulla tavoin	2

Neuvolatoiminnan uudistumisen edellytyksiä jtk.

- Neuvola on osa moniammatillista verkostoa
  - Perhepalveluverkosto tai perhepalvelukeskus
  - Lastenneuvolaopas 2004

Onko kunnassa perhepalveluverkosto tai -
keskus? % n=184

Perhepalveluverkoston tai - keskuksen perustamisvaihe	%
Ei	51
Suunnitteilla	33
Perustettu	16

Neuvolatoiminnan uudistumisen edellytyksiä jtk.

- Neuvolatyön perustana ovat huolellisesti tehdyt määräaikaistarkastukset
- Yhtenäiset kasvun ja kehityksen seurantamenetelmät
- Lastenneuvolaopas 2004

Minkä ikäisille lapsille tehdään syvennetty tarkastus lastenneuvolassa?

% n=165-179

Ikäryhmä	Ei tehdä	Tehdään
2-vuotiaana	96	4
3-vuotiaana	57	43
4-vuotiaana	70	30
5-vuotiaana	7	93
6-vuotiaana	75	25

8.11.07 T.H-V.

Miten lapsen neurologista kehitystä arvioidaan? kyllä-vastanneiden % -osuus n=182

Neurologisen kehityksen arviointimenetelmä	Kyllä %
Lene alkuperäisen ohjeen mukaisesti	63
Osa Lenestä	21
Oma sovellus Lenestä	10
Jokin muu arviointimenetelmä	28

Mitä lapsen psykososiaalisen kehityksen arviointia käytetään syvennetyssä terveystarkastuksessa? % n=179

Menetelmä	Ei	Kyllä
Vanhemman antama arviointi	12	88
Päiväkodin työntekijän lausunto	22	78
Jokin muu arviointi	79	21

Mitä perhetilanteen arviointia käytetään syvennetyssä terveystarkastuksessa? %
n=173

Menetelmä	Ei	Kyllä
Audit-lomake vanhemmille	54	46
EPDS-mielialalomake vanhemmille	48	52
Voimavaralomake vanhemmille	79	21
Jokin muu arviointi	56	44

Päätelmiä ja kehittämisehdotuksia

- Suuria eroja edelleen ehkäisevien palvelujen sisällöissä ja tarjonnassa: kahtiajakautuminen?
- Kuntien huolehdittava riittävästä resursoinnista ehkäisevään työhön
- Kuntapäätäjien tiedottaminen ja asioiden vienti käsittelyyn
- Neuvolatyön johtamista tehostettava: vastuuttaminen
- Päätöksenteko yhteisistä käytännöistä toimija- ja esimiestasolta ylemmälle tasolle

Päätelmiä ja kehittämissuhteita jtk.

- Vaihtelut eivät johdu terveyskeskusten/neuvoloiden "kehnoista" johtajista tai terveydenhoitajista/lääkäreistä, vaan keskeisin pulma on henkilöstön vähyys/työmäärä
- Tilastointi sattumanvaraista, epäyhtenäistä, määrällinen tieto
- Valtakunnalliset suositukset eivät riittävästi ohjaa suunnittelua ja toteutusta
- Mitä voit tehdä johtajana?

Kansallinen tuki neuvolatyön kehittämiseksi

- Kansallisen ohjauksen vahvistaminen
- Suosituksia odotusajalta opiskeluikään
  - Tarve äitiysneuvolan suositusten uusimiseen
- Asetus seulonnoista 2006
- Valmisteilla asetus neuvolatoimintaa, kouluterveydenhuoltoa ja opiskeluterveydenhuoltoa varten
  - Terveysneuvonnan sisältö äitiysneuvolapalveluissa
  - Terveysneuvonnan ja terveystarkastusten sisältö ja määrä lastenneuvolapalveluissa sekä ehkäisyneuvonnassa
- Uusi lastensuojelulaki astuu voimaan 1.1.08
  - Neuvolatyön osana ehkäisevää lastensuojelua

Kansallinen tuki neuvolatyön kehittämiseksi jtk.

- Hallitusohjelma
  - Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma
  - Terveysten edistämisen politiikkaohjelma
- Valmisteilla Terveyserojen kaventamisen toimintaohjelma
  - Terveyserojen kaventaminen elämänkulun eri vaiheissa: ehdotus lapsia ja nuoria koskevista toimenpiteistä

Kansallinen tuki neuvolatyön kehittämiseksi jtk.

- Kunta- ja palvelurakennemuutos (PARAS)
  - Terveyspalvelujen järjestämisvastuu: 20 000 asukasta
  - Lähipalvelut säilyvät, toimintatapojen uudistaminen
- Valmisteilla uusi Terveystieteiden lae
- Lapsiperhepalvelujen kokonaisuuden kehittäminen
  - Perhepalveluverkostot tai perhepalvelukeskukset
  - Perhe-hanke
- Lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin neuvottelukunta seuraamaan, ohjaamaan ja koordinoimaan ja tekemään aloitteita

Kansallinen tuki neuvolatyön kehittämiseksi jtk.

- Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallinen kehittämisohjelma (2008-2011)
  - Kehittämisohjelmalla halutaan vähentää syrjäytymistä, parantaa terveyttä, lisätä hyvinvointia ja kaventaa terveyseroja
  - Lisäksi tavoitellaan palvelujen laadun, saatavuuden ja vaikuttavuuden paranemista
- Terveyskeskustoiminnan kehittäminen
  - Painopisteenä vuonna 2008-2011
  - Ehkäisevän työn ja terveyden edistämisen vahvistaminen, myös neuvolatyö

Kansallinen tuki neuvolatyön kehittämiseksi jtk.

- Tilastoinnin ja seurannan kehittäminen
  - Lasten terveysseurannan kehittäminen/
Lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen rakenteisten tietojen määrittely: KTL/Suomen Kuntaliitto
  - Vertaistietojärjestelmän kehittäminen: Stakes
  - Perusterveydenhuollon avohoidon ilmoitusjärjestelmän tietosisältöjen ja luokitusten määrittely: Stakes
- Vaikuttavuuden indikaattoreiden tunnistaminen